

زینت و آراستگی در سیره حضرت رسول(ص)/ مردم از بوی عطر پیامبر(ص) متوجه عبور ایشان می شدند

آراسته بودن ظاهر از طریق توجه به لباس، موی سر و محاسن و نگاه به آینه یا آب زلال پیش از خروج از خانه، بهره گیری از شانه و عطر و خضاب و سرمه و روغن و انگشتر از نمودهای زینت ظاهری آن حضرت بود.

آراسته بودن ظاهر از طریق توجه به لباس، موی سر و محاسن و نگاه به آینه یا آب زلال پیش از خروج از خانه، بهره گیری از شانه و عطر و خضاب و سرمه و روغن و انگشتر از نمودهای زینت ظاهری آن حضرت بود.

زیبایی و جمال، از جمله صفات ذات مقدس باری تعالی است. خداوند خود زیباست و زیبایی را نیز دوست دارد. در متون دینی، هم به تلاش برای کسب زیبایی درونی سفارش شده و هم به زینت و زیبایی ظاهری.

قرآن کریم نیز از مؤمنان می خواهد که از زینت و زیبایی ظاهری غافل نباشند: ای پیامبر! بگو: چه کسی زینت‌های الهی را که برای بندگان خود آفریده و روزهای پاکیزه را حرام کرده است؟ بگو: اینها در زندگی دنیا برای کسانی است که ایمان آورده اند (اگرچه دیگران نیز با آنها مشارکت دارند ولی) در قیامت، خالص (برای مؤمنان) خواهد بود. این گونه، آیات (خود) را برای کسانی که آگاهند، شرح می دهیم. در عبادتگاه (مسجد) و به وقت نیایش نیز به طور ویژه، امر به همراه داشتن زینت شده است: «ای فرزندان آدم! زینت خود را به هنگام رفتن به مسجد همراه بردارید و (از نعمت‌های الهی) بخورید و بیاشامید، ولی اسراف نکنید که خداوند مسرفان را دوست نمی دارد.»

پیامبر اکرم(ص) به عنوان بهترین الگو برای همه ابعاد مورد نیاز حیات انسانی، علاوه بر زیبایی درونی، توجه زیادی به زیبایی، زینت و جمال ظاهری داشتند. بنابر روایات سیره، هر آنچه در آن عصر، به گونه متعارف و معتدل، نشان زینت برای مردان بود، پیامبر اکرم(ص) آنها را رعایت می کردند.

برای نمونه، آراسته بودن ظاهر از طریق توجه به لباس، موی سر و محاسن و نگاه به آینه یا آب زلال پیش از خروج از خانه، بهره گیری از شانه و عطر و خضاب و سرمه و روغن و انگشتر از نمودهای زینت ظاهری آن حضرت بود.

توجه به وضعیت ظاهر و مرتب کردن آن در خانه یا به هنگام خروج از خانه از دیگر مظاهر اخلاق تزین در پیامبر اکرم(ص) است. آن حضرت معمولاً با استفاده از آینه، ظاهر خود را مرتب می کردند، و چه بسا - در صورت فقدان آینه - در آب زلال نگاه می کردند. این کار، هم در محیط خانه و برای همسران، و هم برای خروج از خانه و رفتن نزد اصحاب انجام می شد.

هنگامی که یکی از همسران حضرت در این باره به آن جناب عرض کرد: شما با اینکه بهترین خلق الهی، و پیامبر او هستید برای خروج از خانه بر آب نظر می کنید؟! فرمودند: «خداوند دوست دارد که بنده اش به وقت حضور در نزد برادرانش خود را آماده و متزین کند.» از این رو، آن حضرت حتی در سفرها نیز آینه ای را همواره به همراه داشتند.

عطر زدن و خوشبو بودن را می توان از مهم ترین نمودهای اخلاق ترین به شمار آورد که به صورت طبیعی برای همه افراد مطلوب است. این ویژگی نیز یکی از سنن و خصلت‌های انبیا و از جمله پیامبر اکرم(ص) معرفی شده است. التزام پیامبر اکرم(ص) به عطر و خوشبو بودن به قدری بود که کسانی که مدت مدیدی با آن حضرت معاشرت داشته اند اذعان کرده اند همواره آن حضرت را خوشبو یافته اند.

انس بن مالک نقل می کند: «من مدت ده سال با پیامبر اکرم(ص) مصاحبت داشتم و دائم بوی عطر استشمام کردم و بویی خوشبوتر از بوی او نیافتم...» و این در حالی است که بنابر روایاتی - که آیه تطهیر نیز آنها را تأیید می کند - جسم پیامبر(ص) نه تنها از هر گونه قذارت و پلیدی - از جمله بوی بد - به دور بوده، بلکه به طور طبیعی بوی خوش از آن استشمام می شده است تا آنجا که مردم پس از گذشتن پیامبر(ص) از یک مسیر، از بوی عطر حضرت متوجه عبور ایشان از آن مسیر می شدند.

با این اوصاف، از روایات سیره، تقید فراوان پیامبر اکرم(ص) به استفاده از عطر قابل استفاده است. آن حضرت را مشکدانی بود که پس از هر وضو بلافاصله آنها به دست گرفته، خود را معطر می ساختند. تلازم میان آن حضرت و بوی خوش به گونه ای بود که در شب‌های تاریک پیش از آنکه در یک مسیر خود حضرت دیده شود، بوی خوش ایشان استشمام می شد.

عطر از جمله چیزهایی بود که چون به پیامبر اکرم(ص) اهدا می شد حضرت آنها می پذیرفتند و چه بسا بهترین هدیه مورد علاقه حضرت بود. چنانچه عطری به ایشان تعارف می شد، ضمن اینکه خود را به آن معطر می ساختند، می فرمودند: «بویش نیکو و حملش آسان است» و اگر از معطر کردن خود به آن معذور بودند، تنها سر انگشت خویش را بر آن می نهادند...

پیامبر اکرم(ص) بیش از پولی که صرف غذا می کردند صرف خرید عطر می نمودند. آن حضرت از میان عطرها، بیش از همه، «مُشک» را دوست می داشتند، به گونه ای که آثار استفاده از مشک در موهای ایشان مشاهده می شد. آن حضرت از عود و عنبر نیز بهره می جستند و این سه، از جمله عطرهایی بودند که مردان آنها را استفاده می کردند؛ زیرا رنگ نداشتند و معروف به «ذکور الطیب» (عطر مردان) بودند.

از خود آن حضرت در این باره نقل شده که فرمودند: «عطر مردان بوی آشکار و رنگ پنهان دارد و عطر زنان رنگ آشکار و بوی پنهان» «غالبه» نیز از عطرهایی مورد استفاده حضرت بود که گاه همسران ایشان، حضرت را بدان خوشبو می ساختند.*

*نویسنده: حجت الاسلام والمسلمین محمدرضا جباری